

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 62/19

Λουξεμβούργο, 14 Μαΐου 2019

Απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις
C-391/16, C-77/17 και C-78/17

M κατά Ministerstvo vnitra, X και X κατά Commissaire général aux réfugiés
et aux apatrides

Είναι έγκυρες οι διατάξεις της οδηγίας για τους πρόσφυγες οι οποίες αφορούν την ανάκληση και την άρνηση της χορήγησης του καθεστώτος πρόσφυγα για λόγους που συνδέονται με την προστασία της ασφάλειας ή της κοινωνίας του κράτους μέλους υποδοχής

Η ανάκληση και η άρνηση της χορήγησης του καθεστώτος πρόσφυγα δεν έχουν ως αποτέλεσμα να χάνει ή να στερείται ένα πρόσωπο που έχει βάσιμο φόβο δίωξης στη χώρα καταγωγής του ούτε την ιδιότητα του πρόσφυγα ούτε τα δικαιώματα τα οποία η Σύμβαση της Γενεύης συναρτά με την ιδιότητα αυτή

Στο Βέλγιο και στην Τσεχική Δημοκρατία εκδόθηκαν εις βάρος ενός υπηκόου Ακτής Ελεφαντοστού, ενός υπηκόου Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό και ενός ατόμου τσετσενικής καταγωγής, δικαιούχων ή αιτούντων, κατά περίπτωση, του καθεστώτος πρόσφυγα, αποφάσεις για την ανάκληση ή την άρνηση χορήγησης του καθεστώτος αυτού αντίστοιχα, βάσει των διατάξεων¹ της οδηγίας για τους πρόσφυγες² οι οποίες επιτρέπουν τη λήψη τέτοιων μέτρων εις βάρος προσώπων που συνιστούν απειλή για την ασφάλεια ή, επειδή έχουν καταδικαστεί για ιδιαίτερα σοβαρό έγκλημα, για την κοινωνία του κράτους μέλους υποδοχής. Οι ενδιαφερόμενοι προσέβαλαν τις αποφάσεις για την ανάκληση ή την άρνηση της χορήγησης του καθεστώτος πρόσφυγα ενώπιον του Conseil du contentieux des étrangers (Βέλγιο) και του Nejvyšší správní soud (Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου, Τσεχική Δημοκρατία), τα οποία διατηρούν αμφιβολίες κατά πόσον οι επίμαχες διατάξεις της οδηγίας είναι σύμφωνες με τη Σύμβαση της Γενεύης³.

Τα δικαστήρια αυτά υπογραμμίζουν ότι η Σύμβαση της Γενεύης επιτρέπει μεν, για τους προαναφερθέντες λόγους, την απέλαση και την επαναπροώθηση υπηκόου τρίτης χώρας ή ανιθαγενή, πλην όμως δεν προβλέπει την απώλεια της ιδιότητας του πρόσφυγα. Διερωτώνται, στο πλαίσιο αυτό, μήπως οι διατάξεις που επιτρέπουν στα κράτη μέλη να ανακαλούν ή να αρνούνται να χορηγήσουν το καθεστώς πρόσφυγα για τους συγκεκριμένους λόγους ισοδυναμούν με ρήτρα παύσης ή αποκλεισμού η οποία δεν περιλαμβάνεται στη Σύμβαση της Γενεύης. Υπό τις συνθήκες αυτές, ερωτούν το Δικαστήριο αν οι επίμαχες διατάξεις της οδηγίας είναι έγκυρες υπό το πρίσμα των κανόνων του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (στο εξής: Χάρτης) και της ΣΛΕΕ, βάσει των οποίων η πολιτική ασύλου της ΕΕ πρέπει να συνάδει με τη Σύμβαση της Γενεύης.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο διαπιστώνει κατ' αρχάς ότι η οδηγία, μολονότι θεσπίζει ένα ενωσιακό σύστημα προστασίας των προσφύγων, στηρίζεται εντούτοις στη Σύμβαση της Γενεύης και αποσκοπεί στη διασφάλιση της πλήρους τήρησης της Σύμβασης αυτής.

Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι, **εφόσον υπήκοος χώρας εκτός ΕΕ ή ανιθαγενής έχει βάσιμο φόβο δίωξης στη χώρα καταγωγής ή διαμονής του, το πρόσωπο**

¹ Άρθρο 14, παράγραφοι 4 και 5, της οδηγίας.

² Οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (ΕΕ 2011, L 337, σ. 9).

³ Σύμβαση περί του καθεστώτος των προσφύγων, η οποία υπογράφηκε στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 [*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 189, σ. 150, αριθ. 2545 (1954)] και τέθηκε σε ισχύ στις 22 Απριλίου 1954, όπως συμπληρώθηκε με το Πρωτόκολλο περί του καθεστώτος των προσφύγων, το οποίο συνήφθη στη Νέα Υόρκη στις 31 Ιανουαρίου 1967 και τέθηκε σε ισχύ στις 4 Οκτωβρίου 1967.

αυτό πρέπει να χαρακτηριστεί ως πρόσφυγας κατά την έννοια της οδηγίας και της Σύμβασης της Γενεύης, ανεξαρτήτως αν του έχει χορηγηθεί τυπικώς το καθεστώς πρόσφυγα κατά την έννοια της οδηγίας. Το Δικαστήριο διαπιστώνει επ' αυτού, αφενός, ότι η οδηγία ορίζει ως «καθεστώς πρόσφυγα» την εκ μέρους κράτους μέλους αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα και, αφετέρου, ότι η πράξη αυτή έχει αμιγώς αναγνωριστικό χαρακτήρα και δεν αποτελεί συστατικό στοιχείο της ιδιότητας του πρόσφυγα.

Ως προς το σημείο αυτό, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η τυπική αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα συνεπάγεται ότι ο ενδιαφερόμενος απολαύει του συνόλου των δικαιωμάτων και των πλεονεκτημάτων που προβλέπονται από την οδηγία για το συγκεκριμένο είδος διεθνούς προστασίας, στα οποία περιλαμβάνονται, ταυτόχρονα, δικαιώματα αντίστοιχα με εκείνα που κατοχυρώνονται στη Σύμβαση της Γενεύης και δικαιώματα τα οποία παρέχουν ευρύτερη προστασία και δεν έχουν αντίστοιχό τους στη Σύμβαση.

Το Δικαστήριο τονίζει εν συνεχεία ότι οι προβλεπόμενοι από την οδηγία λόγοι ανάκλησης και άρνησης της χορήγησης του καθεστώτος πρόσφυγα αντιστοιχούν στους λόγους που, κατά τη Σύμβαση της Γενεύης, δικαιολογούν την επαναπροώθηση πρόσφυγα. Το Δικαστήριο υπογραμμίζει δε ότι, ενώ στις περιπτώσεις που πληρούνται οι προϋποθέσεις επίκλησης των προαναφερθέντων λόγων, η εφαρμογή της Σύμβασης της Γενεύης μπορεί να στερήσει από τον πρόσφυγα την προστασία την οποία του παρέχει η αρχή της μη επαναπροώθησης σε χώρα όπου ενδέχεται να απειλούνται η ζωή ή η ελευθερία του, **η οδηγία πρέπει να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται κατά τρόπο σύμφωνο με τα κατοχυρωμένα από τον Χάρτη δικαιώματα, τα οποία αποκλείουν κάθε ενδεχόμενο επαναπροώθησης προς τέτοια χώρα.** Πράγματι, ο Χάρτης απαγορεύει απολύτως τα βασανιστήρια και κάθε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, ανεξαρτήτως της συμπεριφοράς του ενδιαφερομένου, καθώς και την απομάκρυνση προς κράτος όπου υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να υποστεί ο ενδιαφερόμενος τέτοια μεταχείριση.

Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι, στον βαθμό που η οδηγία, προς διαφύλαξη της προστασίας της ασφάλειας και της κοινωνίας του κράτους μέλους υποδοχής, αναγνωρίζει στο τελευταίο τη δυνατότητα να ανακαλέσει ή να αρνηθεί να χορηγήσει το καθεστώς πρόσφυγα, ενώ η Σύμβαση της Γενεύης επιτρέπει, για τους ίδιους ακριβώς λόγους, την επαναπροώθηση πρόσφυγα σε κράτος όπου ενδέχεται να απειλούνται η ζωή ή ελευθερία του, **το δικαίωμα της Ένωσης παρέχει στους ενδιαφερόμενους πρόσφυγες διεθνή προστασία ευρύτερη από εκείνη την οποία διασφαλίζει η Σύμβαση της Γενεύης.**

Το Δικαστήριο κρίνει επίσης ότι η ανάκληση ή η άρνηση της χορήγησης του καθεστώτος πρόσφυγα δεν έχουν ως αποτέλεσμα να χάνει ή να στερείται την ιδιότητα του πρόσφυγα ένα πρόσωπο που έχει βάσιμο φόβο δίωξης στη χώρα καταγωγής του. Τούτο διότι, μολονότι ένα τέτοιο πρόσωπο δεν αποκτά ή παύει να διαθέτει πρόσβαση στο σύνολο των δικαιωμάτων και των πλεονεκτημάτων που επιφυλάσσει η οδηγία στους δικαιούχους του καθεστώτος πρόσφυγα, εντούτοις αποκτά ή διατηρεί πρόσβαση σε ορισμένα δικαιώματα τα οποία προβλέπονται από τη Σύμβαση της Γενεύης. Επ' αυτού το Δικαστήριο καθιστά σαφές ότι **όποιος έχει την ιδιότητα του πρόσφυγα πρέπει οπωσδήποτε να διαθέτει τα κατοχυρωμένα με τη Σύμβαση της Γενεύης δικαιώματα στα οποία παραπέμπει ρητώς η οδηγία⁴ στο πλαίσιο της ανάκλησης και της άρνησης της χορήγησης του καθεστώτος πρόσφυγα για τους προαναφερθέντες λόγους, καθώς και όσα δικαιώματα προβλέπονται από τη Σύμβαση και δεν εξαρτώνται από την ύπαρξη νόμιμης διαμονής, αλλά απλώς από τη φυσική παρουσία του πρόσφυγα στο έδαφος του κράτους υποδοχής.**

Κατόπιν τούτου, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι **οι επίμαχες διατάξεις της οδηγίας συνάδουν με τη Σύμβαση της Γενεύης και με τους κανόνες του Χάρτη και της ΣΛΕΕ οι οποίοι επιβάλλουν την τήρηση της Σύμβασης αυτής. Επομένως, οι διατάξεις αυτές κρίνονται έγκυρες.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν

⁴ Άρθρο 14, παράγραφος 6, της οδηγίας.

επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106